

جذاب سازی
پیام رسانی فرهنگی

مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

سورة الاحقاف

مقدمه :

اردوهای جهادی حرکتی در راستای پیام رسانی فرهنگی است و برای انتقال این پیام به کودک و نوجوان روش های نوینی لازم است تا ارتباط موفق و انتقال تاثیر گذار صورت پذیرد، در این جزوه به جذاب ترین و ظریف ترین روش های پیام رسانی خواهیم پرداخت .
در پایان لازم است از گروه پژوهشی این جزوه با سرگروهی خانم مرضیه محمدی کمال تشکر و قدردانی را نمائیم.

***نحوه شروع تدریس:**

روزهای آغاز دوره در کلاس نقش مهمی دارند. در ۱۰-۵ دقیقه اول برنامه باید با شگردهای مختلف مخاطب را جذب کرد. بهتر است در روز اول معلم روش ها و قوانین خود را برای کلاس بیان کند و همکاری شاگردان را برای پیروی از آن ها بخواهد. به ذکر مثال هایی از روش های مختلف شروع کلاس می پردازیم:

(۱) سلام و احوالپرسی فردی:

در صورتی که اولین کلاس مربی در این مکان و با این گروه باشد و یا مدتی از جلسات قبل گذشته باشد بهتر است از روش احوالپرسی تک تک استفاده شود و اجازه صحبت به همه دانش آموزان داده شود تا در ادامه روند کلاس ، با مشکلاتی مثل کم حرفی یا خجالتی بودن بچه ها مواجه نشویم. در این روش مربی ابتدا خودش را معرفی کرده و به بیان اهداف و برنامه های کلاس می پردازد و بعد به تک تک فرصت داده می شود که علاوه بر معرفی کامل خود از علایق و نظراتشان در باره برنامه ها صحبت کنند.

برای جذاب کردن کلاس در این روش می توان از دانش آموزان خواست تا معرفی خودشان را به صورت شعر یا آواز انجام بدهند. به این طریق با ایجاد شور و هیجان ارتباط گیری موثرتری صورت می گیرد.

بطور مثال مربی با آهنگ و به صورت شعر از دانش آموز بپرسد: "سلام به تو ای عزیز- نام قشنگ تو چیست؟" و دانش آموز با صدای بلند و با لحن آواز خودش را معرفی می کند.

(۲) شعر:

یکی از روش هایی که بسیار مورد پسند دانش آموزان قرار می گیرد و همراهی آن ها را در ادامه کلاس به همراه خواهد داشت استفاده از شعر در برنامه ها است.

مربی می تواند با انتخاب اشعار کوتاه با موضوع "بسم الله" یا "سلام" و درخواست از دانش آوزان مبنی بر حفظ آن کلاس را آغاز کند.

-ز بسم الله می خوانم خدا را / ز مشتی خاک عالم ساخت ما را / ز بسم الله نشنیدیم خوش تر / نهادم تاج بسم الله بر سر / عجب تاجیست این تاج الهی / بنه بر سر برو هر جا که خواهی /.

-آی بیچه ها آی بیچه ها / کوچکترا بزرگترا / دسته گل محمدی / آی دخترآی پسرا / یادم باشه یادت باشه / همیشه و در همه جا / کارهامونو کنیم شروع / به نام نامی خدا / خدا که یادمون باشه / درست می شه کارهای ما / اول هر کاری بگیم / فقط خدا فقط خدا /.

-می خوام برم پیش خدا، تا بخونم نماز و دعا / بسم الله بگم یا که نگم؟ / بگو بگو بگو بگو / از در می خوام بیرون برم، یک کمی تو ایوون برم / بسم الله بگم یا که نگم؟ / بگو بگو بگو بگو / می خوام کنم من بازی، با بیچه ها هم شادی / بسم الله بگم یا که نگم؟ / بگو بگو بگو بگو / می خوام قرآن بخونم، سوره فرقان بخونم / بسم الله بگم یا که نگم؟ / بگو بگو بگو بگو / می خوام بیوشم لباس، تا که برم به کلاس / بسم الله بگم یا که نگم؟ / بگو بگو بگو بگو / می خوام بخورم

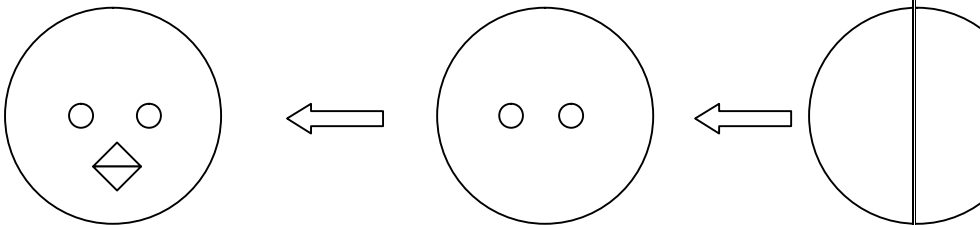
غذا ، تا که نخورم دوا/ بسم الله بگم یا که نگم؟/ بگو بگو بگو بگو
/می خوام برم بخوابم ، خواب های خوب ببینم / بسم الله بگم یا که
نگم؟/ بگو بگو بگو بگو.

-خانم مربی امروز/ یکی پیام آورده/یه درس خوب با خودش /گل
سلام آورده /گفته به ما بچه ها/ سلام شادی میاره /سلام، گل محبت/
تو باغ دل می کاره /منم مثل همیشه /سلام میگم به همه/ سلام یادم
نمیره/ هر چی بگم باز کمه/.

-سلام سلام به غنچه /به غنچه تو باغچه/ سلام گل بهشته/ توی قر آن
نوشته/ سلام ببین چه خوبه/ کینه ز دل می روبه/.

-ما پیرو قرآنیم /خوش رو و مهربانیم / عادت ما سلام است/ سفارش
اسلام است/ به پدر و به مادر/ به خواهر و برادر/ به هر که رو به
روئیم/ اول سلام گوئیم/ سلام عزت آرد/ خیر و سعادت آرد/ نشان
دین سلام است/ بهتر ز هر کلام است/.

۳) نقاشی با اشکال هندسی: به طور مثال اگر موضوع درس "ادب" است، مربی ابتدا با استفاده از یک دایره به صورت زیر و مرحله به مرحله به تصویر سر جوجه می‌رسد:

بعد از کامل شدن شکل، کلمه ادب را طوری می‌نویسیم که نقاشی سر جوجه جای نقطه ادب قرار بگیرد:

بسته به خلاقیت مربی می‌توان محوریت بحث را روی شخصیت نقاشی شده قرار داد تا جذابیت بیشتری برای بچه‌ها داشته باشد.

۴) طرح یک سوال یا معمایی که پاسخش به موضوع روز مربوط باشد و یا پرسش‌هایی از جلسه پیش باشد.

۵) شمارش تعدادی از نعمت‌های خدا توسط دانش‌آموزان با هدایت مربی به صورت هدفمند به طوری که به موضوع درس ارتباط پیدا کند و مداخلی برای ورود به بحث باشد.

۶) همخوانی: یکی از کارهایی که معمولاً مورد توجه دانش آموزان قرار می گیرد و از آن استقبال می کنند همخوانی شعر و سوره هی قرآن است. با توجه به این که ابتدای کلاس دانش آموزان نا آرامند و نظم ندارند می توان از این روش برای منظم کردن و جلب نظر آن ها استفاده کرد.

۷) داستان کوتاه و یا نکات اخلاقی متناسب با موضوع مورد نظر.

۸) نوشتن موضوع درس یا کلمه "بسم الله" یا "سلام" با خطوط مختلف و گرافیکی از روش هایی است که توجه دانش آموزان را به خود جلب می کند. به طور مثال:

سلام سلام سلام سلام سلام

* راهبردهای بکارگیری قوانین در کلاس:

بی تردید در کلاس درس هم مثل طب باید به پیشگیری بیش از اصلاح اهمیت داد. راهبردهای پیشگیرانه به میزان زیاد به اداره کلاس بستگی دارد و مربی می تواند به صورتی خلاق، انتظارات خود را از دانش آموزان در محیط کلاس، در قالب قوانین کلاس مطرح کند و از دانش آموزان بخواهد که همگی در پیروی از آن کوشا باشند و در صورت عدم رعایت آن خاطی تلقی شده و به تناسب با آن ها برخورد خواهد شد. البته این

موضوع را باید مد نظر داشت که بهتر است در قدم های اول از جملاتی با بار مثبت استفاده شود و در درجات بعدی از تنبیه و عواقب صحبت شود. در تعیین قوانین کلاس باید به نکات زیر توجه کرد:

- قوانین باید منطقی و ضروری باشند نه سلیقه ای و دست و پا گیر.

- قوانین باید روشن و قابل درک باشند و هنگام بیان اطمینان حاصل کرد که همه دانش آموزان معنا و مفهوم مد نظر مربی را فهمیده اند.

- قوانین باید با اهداف یادگیری و آموزشی هماهنگ باشد.

- قوانین کلاس باید با قوانین مدرسه (سایر قسمت های همزمان گروه جهادی) هماهنگ باشد تا باعث اختلال در فعالیت بقیه گروه ها نشوند.

توجه به این نکته مهم است که حتی اگر مربی قوانین و دستورات کلاس را به روشنی بیان کند، باز هم برخی از دانش آموزان فراموش می کنند و بعضی از آن ها بویژه در روزهای آغازی به دنبال آزمون این موضوع هستند که مربی تا چه حد قوانین را به کار خواهد گرفت. برای مرتفع کردن این مشکلات پیشنهاد می شود تا حد ممکن قوانین را به صورت مصور در کلاس نصب کنید و گاهی در میان

تدریس در صورتی که دانش آموز در حال اشتباهی بود، طوری که توجه بقیه دانش آموزان جلب نشود به آن اشاره کرد.

- بهتر است مقررات کلاس را با مشارکت دانش آموزان تدوین کرد و بیشتر بر پیامدهای مثبت اطاعت از قوانین تاکید کنید.

*راهکارهای ارتباط موثر:

(۱) رعایت ادب و حفظ احترام:

رعایت ادب و احترام، نخستین شرط برقراری ارتباط موثر، مطلوب و با ثبات است. بنابراین بدون رعایت ادب و احترام متقابل، نه تنها گفتگو تاثیر مثبتی در پی نخواهد داشت، بلکه غالبا بر مشکلات و تنش ها خواهد افزود و این جاست که دم فرو بستن بهتر از بی ادبانه صحبت کردن است.

(۲) اعتماد آفرینی:

از عوامل مهم ارتباط موثر و نفوذ در مخاطب، کسب اعتماد او به گفتار و انگیزه گوینده است. از عناصر اعتماد آفرین در روابط گفتاری می توان موارد زیر را نام برد:

- راست گویی: از عوامل موثری که موجب ایجاد و تحکیم اعتماد مخاطب می گردد، صداقت گوینده است. به طوری که برای شنونده از روی قرائن یا شناخت قبلی، کاملا محسوس باشد. از امام باقر(ع) نقل است که راست گویی را پیش از سخن گویی بیاموزید.

- خیر خواهی: تصور خیر خواهی و دلسوز بودن گوینده در ذهن مخاطب، اعتماد وی را به دنبال دارد و در نتیجه تاثیر فزون تر گفتار بر دل و جان او را باعث می گردد.
- پرهیز از خود محوری: غرور و خود برتر بینی در گفتگو و بی توجهی به نگرش های طرف مقابل، سلب اعتماد وی را از برقراری ارتباطی مفید و موثر را به دنبال خواهد داشت.
- معرفی خود: از روش های اعتماد آفرینی ، معرفی خود و هدف خویش با واژگانی صمیمانه و نیز بیان توانمندی و تخصص خویش است تا راه برهر گونه پیش داوری و گمانه زنی بسته شود.
- رازداری: رازداری و پاسداشت اسرار نشانه امانت داری و خرد آدمی است. این مهم در روابط میان فردی، در دو مورد نمود پیدا می کند؛ حفظ اسرار خود و دیگران.
- به رفتار مناسب پاداش داده شود.
- داشتن تبسم بر لب و به یاد داشتن این که نام هر کس برای او شیرین ترین لغات است.
- مربی نباید اجازه دهد که دانش آموز شنونده مطلق باشد و حتی اگر تمایلی ندارند باید آن ها را وادار به صحبت و اظهار نظر کرد.

- پرهیز از مباحثه در کلاس: همواره باید از بحث در کلاس اجتناب کرد. با بحث و جدل هرگز نمی توان موافقت صمیمانه طرف مقابل را بدست آورد.

- معلمین با تجربه اگر می بینند شاگرد عقیده کاملاً مخالفی دارد به منظور اصلاح او در همان ابتدا حرفش را به دهانش نمی گوید تا بیشتر دچار ناراحتی یا خشم یا نا امیدی شود. پس در حالی که عقاید او را محترم می شماریم سعی می کنیم خود شاگرد بتواند به اشتباه خود پی ببرد و آن را اصلاح کند.

- گاهی طرح سوال های غیر جدی باعث می شود تا ساختار شخصیتی مربی جدی و غیر قابل انعطاف به نظر نیاید.

* راهبرد های ایجاد مسئولیت پذیری در دانش آموزان:

- دانش آموزان را در طراحی، ابتکار و آموزش کلاس و مدرسه شرکت دهید.

- دانش آموزان را تشویق کنید تا در مورد رفتارهای خود قضاوت کنند.

- به صورت نوبت به نوبت به دانش آموزان مسئولیت هایی مثل نمایندگی، مسئول بهداشت و... را واگذار کنید و دیگران را به همکاری با آن ها تشویق کنید و در آخر از آن ها بابت مسئولیتشان توضیح بخواهید.

-وقتی کاری را هر چند کوچک و ناچیز به دانش آموز محول می کنید، سعی کنید در عین آرامش با توجه به او نگاه کنید طوری که خود او متوجه باشد که زیر نظرش دارید. حرکات و عملکردهای درست او را با تبسم و حرکات چهره یا با کلماتی کوتاه تصدیق کنید. - در فعالیت های کلاسی تمامی دانش آموزان را مشارکت دهید و همیشه دانش آموزان قوی را برای فعالیت ها انتخاب نکنید، دانش آموزان ضعیف را هم مشارکت دهید. - همیشه قبل از ارائه درس و یا مسئولیت، برای دانش آموزان انگیزه ایجاد کنید و سعی کنید نگرشی مثبت در ذهن آن ها نسبت به موضوع به وجود بیاورید.

***روش های انتقال مفاهیم:**

برای آموزش دادن می توان از روش های متنوع و زیادی استفاده کرد. اگر بتوانید دانش آموزان را به مشارکت در یادگیری ترغیب کنید، خودتان هم از تدریس بیشتر لذت خواهید برد. استفاده از بحث های گروهی دانش آموزان را فعال و مشتاق می کند و کلاس را از حالت کسالت بار بیرون می آورد.

به عنوان مثال در کلاس از محصولات سمعی و بصری به خوبی استفاده کنید. فیلم ها، عکس ها و پوسترها می توانند به ذهن دانش آموزان را درگیر موضوع درس کنند.

معلم نباید صدای خود را بیش از اندازه نیاز حاضران، بلند کند. و نباید صدایش، آنقدر آهسته و کوتاه باشد که احیاناً برای برخی از حاضران مسموع نگردد و نتوانند سخن او را بشنوند و درک نمایند. پیامبراکرم (ص) فرمود: خداوند متعال، صدای آهسته و کوتاه را دوست می دارد و از صدای بلند و فریاد گونه، بیزار است. در این ارتباط بهتر است بگوییم که صدای معلم، نباید از فضای جلسه درس به بیرون سرایت کند و باید در عین حال برای حاضران نیز رسا باشد.

معلم باید کوشش نماید با بهترین و آسان ترین روش و خوش آیند ترین الفاظ، مطالب را به شاگردان بفهماند و این الفاظ را شمرده و روشن ادا نماید.

ابتکار و نوآوری از شگردهای کلاس داری است که باعث جلب توجه و گیرایی درس می شود و بکار بردن کمی ذوق در این زمینه می تواند آثار مثبت و متعددی داشته باشد. توجه به نکات زیر در هر روش تدریسی لازم است:

تامین شرایط محیطی:

با توجه به نقش مکان در ایجاد حالات روحی و روانی مختلف فضای جلسه درس بایستی از هر گونه عوامل آزار دهنده و انگیزه های سرگرم کننده از قبیل: گرد و

غبار، سرو صدای زیاد، تابش سوزنده آفتاب و امثال آنها که فکر را مشغول می سازد و مانع از ادای وظیف مطلوب می گردد، مصون باشد.

یاد آوری مطالب درس قبلی:

با توجه به اهمیت ارتباط در دروس مختلف و وابستگی بخش ها و موضوعات یک درس با یکدیگر، معلمان بهتر است زمینه ذهنی و آمادگی دانش آموزان را برای فراگیری موضوع جدید فراهم نمایند. یک از راه های حصول به این مطالب، انجام پرسش و اشاره مختصری از درس گذشته توسط خود معلم است که می تواند مفید واقع شود.

تدریس از آسان به مشکل :

منظور از آسان به مشکل نسبت به شاگردان است نه معلم. زیرا آنچه از نظر، آسان است گاهی برای شاگرد این چنین نیست.

نظم و ترتیب در طرح مباحث:

نظم و ترتیب منطقی در ارائه مواد درسی را اینطور می توانیم تعریف کنیم که طبق آن حقایق بایستی طوری تنظیم گردند که برخی از آنها بر برخی دیگر بصورت استنباطی، متوقف و مبتنی باشد.

استفاده از مثال های محسوس و قابل درک:

در این زمینه بایستی معلم از مثال ها و نمونه های محسوس در امر تدریس استفاده نماید تا بعدا بتواند تعاریف عمومی و کلی را برای او قابل درک سازد. قرآن کریم بارها جهت فهم مطالب از مثال های واضح استفاده نموده است. همچنانکه در آیه چهل و یکم سوره عنکبوت می فرماید: مثل کسانی که غیر خدا را سرپرست خود برگزیدند، به سست ترین خانه ها یعنی خانه عنکبوت تشبیه نموده است. در سوره جمعه آیه پنجم، عالم بی عمل به حیوان تشبیه شده و در سوره حدید آیه ۲۰، از زندگانی دنیا به بازی و سرگرمی تمثیل به میان آمده است.

بررسی اشکالات و سؤالات:

بدون شک در اغلب اوقات هرگونه ارائه مطلب در ذهن مخاطبین احتمالاً بروز برخی سؤالات و مفاهیم را تداعی می نماید، که با پاسخگویی به سؤالات و ابهامات، فراگیری مطالب با استدلال و دلیل در ذهن جایگزین خواهد شد. از ویژگی های استاد مرتضی مطهری این بود که ایشان یک سوم یا بیشتر از وقت کلاس را به رفع اشکال و گفتن پاسخ می گذراند. این روحیه استاد باعث ترقی و پیشرفت شاگردان می شد.

حتی از معانی بلند آیات قرآنی نیز چنین استدلال می شود که سؤال نمودن یکی از راه های دسترسی به حقایق بوده و مکرراً در قرآن کریم خداوند پیامبر را موظف به پاسخگویی به پرسش ها و ابهامات نموده است.

از امام صادق(ع) است که می فرماید: به درستی که بر علم و دانش قفل نهاده شده و کلید گشودن آن پرسش است.

روش های مختلف تدریس:

*الگو سازی و الگو برداری:

مشاهده های غیر رسمی حاکی از آنست که رفتار آدمی بطور آگاهانه و یا ناآگاهانه بر اثر قرار گرفتن در معرض الگوهای اجتماعی شکل می گیرد. امام جعفر صادق (ع) می فرماید: انسان ها را با رفتار و کردار خود به نیکی ها دعوت نمایید. دانش آموزان همواره مریبان خود را به عنوان الگوهایی با حداقل خطا تلقی می کنند، که این می تواند روش مناسبی برای انتقال مفاهیم به صورت غیر مستقیم باشد.

*روش کنفرانس (گرد هم آیی):

این روش با روش سخنرانی تفاوت دارد، زیرا در روش سخنرانی، معلم مسئول دادن اطلاعات به دانش آموزان است، در حالی که در این روش اطلاعات توسط دانش آموزان جمع آوری و ارائه می گردد. این روش می تواند مشخص کند که دانش آموزان تا چه اندازه میدانند. این روش یک موقعیت فعال برای یادگیری به وجود می آورد. نقش معلم در کنفرانس، صرفاً هدایت و اداره کردن جلسه و جلوگیری از

مباحثاتی است که منجر به انحراف از موضوع کنفرانس و روال منطقی آن شود. این روش برای کلیه دروس و سنین مختلف کاربرد دارد.

روش چند حسی (مختلط):

استفاده از این روش مستلزم به کار گرفتن همه حواس است و جریان یادگیری از طریق تمام حواس صورت می گیرد. از طریق کار بست این روش می توان، مطالب و مهارتها را درک کرد، ارتباط مؤثری برقرار کرد، مهارتها و مطالب را از یک موقعیت به موقعیت دیگر تعمیم داد.

در یادگیری روش چند حسی به طور کلی از همه حواس استفاده می شود، به بیان دیگر، یادگیری بصری که ۷۵٪ از مجموع یادگیری ما از طریق دیدن است، یادگیری سمعی که ۱۳٪ از مجموع یادگیری ما از طریق شنیدن است، لمس کردن، که ۶٪ از مجموع یادگیری ما از طریق لمس کردن است، چشیدن که ۳٪ از مجموع یادگیری ما از طریق چشیدن است و بوییدن که ۳٪ از مجموع یادگیری از طریق بوییدن است.

به عنوان مثال اگر موضوع درس، نماز است، مربی می تواند برای انتقال این مفهوم، روش های بازی، تعریف داستان همراه با تصاویر، شعر خوانی و... را در برنامه درسی خود بگنجانند تا با استفاده از این روش ها، حواس مختلف دانش آموز را درگیر فهم مطلب کند.

*روش حل مسئله:

این روش یکی از روشهای فعال تدریس است. در این روش ابتدا معلم باید مسئله را مشخص ، سپس به جمع آوری اطلاعات توسط دانش آموزان پرداخته شود، و بعد از جمع آوری اطلاعات بر اساس اطلاعات جمع آوری شده دانش آموزان فرضیه سازی و در نهایت فرضیه ها را آزمون و نتیجه گیری شود.

*شیوه پرسش و پاسخ :

شیوه پرسش و پاسخ شیوه ای است که معلم به وسیله آن فراگیر را به تفکر درباره مفهومی جدید یا بیان مطالبی فرا گرفته شده تشویق می کند. معلم، وقتی که می خواهد مفهوم دقیق را در کلاس مطرح نماید یا توجه فراگیران را به موضوعی جلب

کند، شیوه پرسش و پاسخ را به کار می برد و نیز به این وسیله فراگیر را تشویق می کند تا اطلاع خود را درباره موضوعی بیان کند ممکن است برای مرور کردن مطالب که قبلاً تدریس شده اند مفید باشد، یا وسیله خوبی برای ارزشیابی میزان درک فراگیر از مفهوم مورد نظر باشد.

***شیوه بحثی:**

در شیوه بحثی، دانش آموزان فعالانه در یادگیری شرکت می کنند و مفهوم مورد نظر را از یکدیگر می آموزند. در این شیوه معلم را می توان به عنوان محرک، شروع کننده بحث و راهنما تصور کرد.

معلم طوری سوال یا مسئله را مطرح می کند که دانش آموزان را به پاسخگویی یا حل مسئله تشویق کند.

***شیوه گردش علمی:**

محیط روستا می تواند شرایط مناسبی برای گردش های علمی و ابزاری برای انتقال مفاهیم باشد. گردش علمی به دانش آموزان امکان می دهد که از طریق مشاهده طبیعت، وقایع، فعالیت ها، اشیاء و مردم تجربه ی علمی بدست آورد. در گردش علمی دانش آموزان با مشاهده واقعت ها می توانند مفاهیمی را که در کلاس مورد بحث قرار می گیرد، بهتر در ذهن خود پیورانند و معلم می تواند با استفاده از این شیوه کنجکاوی فراگیران را درباره موضوعی خاص بر انگیزد.

* جذابیت کلاس درس و جلوگیری از خستگی مربی و دانش آموزان:

به محض مشاهده علائم خستگی در دانش آموزان و حواس پرتی آنان، جریان تدریس یا پرسش را قطع کرده و به آن ها اجازه داده شود که از جای خود بلند شده ، کشش عضلانی داشته ، نفسی بکشند و دقایقی کوتاه آزاد باشند. اگر بدون توجه به خستگی دانش آموزان به تدریس یا پرسش ادامه دهیم، در واقع کاری بیهوده و بی ثمر را دنبال خواهیم کرد.

۱) دو کار در کلاس نباید توسط مربی فراموش شود، و اثر معجزه آسایی در آرامش و آمادگی دانش آموزان دارد و آن ذکر صلوات

در برخی مواقع و یا تلاوت آیاتی از قرآن مجید با ترجمه توسط یکی از دانش آموزان است. و این کار نباید فقط به کلاس دینی و پرورشی یا قرآن محدود شود. حداقل هر چند جلسه یکبار شروع کلاس با تلاوت قرآن در آرامش دانش آموزان موثر است.

(۲) استفاده از روش مصاحبه دو یا چند نفری در رابطه با درس یا موضوعات اجتماعی توسط دانش آموزان و با هدایت مربی برای آنان بسیار جذاب است. که می توان دو میز را در پای تخته رو به روی هم گذاشت و چهار نفر، دو به دو برای مدت ۱۰-۵ دقیقه با هم به بحث پردازند. البته بهتر است جلسه قبل، موضوع و افراد مشخص شوند و نظارت کامل مربی برای رسیدن به هدف، مد نظر قرار گیرد.

(۳) صحبت های مختصر مربی با دانش آموزان در سالن ، حیاط و یا بیرون از محل تدریس نقش مهمی در آرام کردن آن ها در کلاس خواهد داشت و آن ها احساس صمیمیت بیشتری با مربی خواهند کرد.

(۴) معما: یکی از روش هایی که می توان در رفع خستگی و یکنواختی کلاس استفاده کرد، معماست. معما را می توان به صورت های مختلف مثل شعر، بیست سوالی و یا مسابقه مطرح کرد.

- در تاکستان جدا شد تاک و افتاد/ به دنبالش نهادم من ز اعداد/
مهیا شد برای رفت و آمد/ بگو آنرا برو هستی تو آزاد
- (جواب: تاکسی).
- همیشه در راه است ولی خسته نمی شود؟ (جوی آب).
- بالا بره خدا می شه پایین بیاد جدا می شود؟ (نقطه).
- دو پا داره، دو تا هم قرض می کند کسی به گردش نمی رسه؟
(دو چرخه).
- آن چیست که در تار است در مار نیست در دروغ است در داغ
نیست در پاک است در تاک نیست؟ (توپ).
- اگر بگرید بچه هایش دور او جمع گردند؟ (سماور).
- در بیابان سبز، در خانه سیاه، موقع خوردن قرمز است؟ (چای).
- در مزرعه سبز، در بازار سیاه، در خانه قرمز است؟ (چای).
- بهترین سرگرمی در زمستان چیست؟ (کلاه).
- پر و خالی وزنش مساوی است؟ (نوار).
- سیاه است اما کلاغ نیست، پرواز می کند ولی پرنده نیست؟ (دود).
- پرواز می کند پرنده نیست، بال هم ندارد، همه جا هم می رود، معلوم
هم نمی شود؟ (خیال).

- چهارپا گاو نیست، تخم گذار، مرغ نیست؟ (لاک پشت).
- سرش را ببریم زنده می شود؟ (سرزنده).
- می شکند ولی فرو نمی ریزد؟ (دیوار صوتی).
- در آب بیفتد خیس نمی شود؟ (سایه).
- اصلا پایین نمی آید؟ (سن).
- شبها بی کاره روزها پرکاره؟ (کفش).
- روبروی ماست ولی آن را نمی بینیم؟ (عمر).

۵) پرسش و پاسخ شفاهی یا کتبی: بعد از گذشت هر چند دقیقه از کلاس مربی می تواند یک سوال شفاهی مطرح کند و در ازای پاسخ درست، برای دانش آموز امتیاز محسوب کند. و یا سوالی را کتبا به دانش آموزان مطرح کند و از آن ها بخواهد دو به دو با مشورت پاسخ بدهند. به این بهانه با گذشت چند لحظه حال و هوای خسته کننده به حال شور و نشاط اولیه بر می گردد.

۶) نقاشی: از فعالیت هایی که همیشه و در همه جا مورد توجه تمام اقشار کودک و نوجوان است، نقاشی می باشد. البته بهتر است مربی در برنامه درسی روزانه و لا به لای مطالبی که در آن ها دانش آموز

بیشتر نقش شنونده دارد، ساعت خاصی را به عنوان زنگ نقاشی در نظر بگیرد و از قبل به دانش آموزان اطلاع بدهد.

۷) بازی: بازی می تواند پشتیبانی قوی برای فعالیت های سازنده کودکان باشد که آن ها را در موقعیت های مختلفی قرار داده و به آن ها فرصت می دهد تا با رویدادها آشنا شوند. بازی می تواند محرکی برای یادگیری اجتماعی باشد، اما مسئلی مهم هدفمند کردن بازی دانش آموزان توسط مربی است.

از آن جایی که بازی های گروهی به طور قابل توجهی باعث رفع خستگی دانش آموزان و خودمربی می شود لذا بهتر است مربی در خلال برنامه روزانه ساعتی را به بازی های گروهی پر هیجان اختصاص دهد.

- دست های بینا:

تعداد نفرات: ۴ نفر یا بیشتر ترکیب سنی: ۱۱-۲ سال هدف:

افزایش دقت

روش بازی: یکی از نفرات روی صندلی یا روی زمین می نشیند و سپس چشم هایش با دستمال بسته می شود. فرد انتخاب شده (توسط مربی)

جلوی چشم شخص چشم بسته می نشیند. فرد چشم بسته، صورت او را لمس می کند و با این کار او شناسایی می کند که فرد انتخاب شده کدامیک از دو ستانش است.

- پشت سر منی:

تعداد نفرات: ۶ نفر ترکیب سنی: ۱۰-۲ سال

روش بازی: دانش آموزان به صورت دایره ای می ایستند و همگی جز یک نفر چشم ها را می بندند. آن یک نفر از دایره خارج شده، به آرامی دور و بر بقیه می چرخد و به انتخاب خود پشت سر یکی از دوستانش به آرامی می ایستد. فردی که احساس می کند او پشت سرش است صدا می زند: دوست خوبم، پشت سر منی؟ و اگر به درستی تشخیص داده باشد جای خود را با او عوض می کند.

- داستان های مصور:

تعداد نفرات: ۸ نفر یا بیشتر ترکیب سنی: نامحدود هدف:

افزایش خلاقیت و اعتماد به نفس

روش بازی: دانش آموزان یکی در میان کوچک و بزرگ (از لحاظ سنی) در دایره ای می نشینند و در وسط دایره تعداد زیادی عکس

وجود دارد. یکی از دانش آموزان بازی را شروع می کند. به این صورت که عکس را بر می دارد و به نفر سمت راست خودش می دهد. نفر سمت راستی داستانی را درباره عکس تعریف می کند و سپس عکس جدیدی را برداشته و به نفر سمت راست خودش می دهد. داستان به همین ترتیب ادامه پیدا می کند. اگر تمام دانش آموزان یک بار این کار را انجام دادند می توانند با همدیگر پایانی برای داستان پیدا کنند.

- صورت و احساسات:

تعداد نفرات: نامحدود ترکیب سنی: ۱۲-۷ سال هدف:

درک احساسات متفاوت و اختلاف بین انسان ها

روش بازی: از دانش آموزان خواسته می شود چهار حالت هیجانی (شادی، غم، عصبانیت و نگرانی) را روی کاغذهایی در قالب چهره بکشند. مربی شروع به خواندن جملاتی می کند که هر کدام وضعیتی خاص دارد و بعد، از دانش آموزان می خواهد که احساس خودشان را با صورتک ها نشان دهند. دانش آموزان باید فکر کنند اگر در آن شرایط بودند چه احساسی پیدا می کردند. مثلاً: امشب قرار است برف بیارد یا، شما دانش آموز نمونه نشده اید و.....

در این بازی می توان انتخاب جمله ها را با کمک دانش آموزان انجام داد. این فعالیت بر این حقیقت تاکید دارد که احساسات فردی هستند و افراد با هم تفاوت دارند که این مسئله ناشی از قدرت بی نظیر خالق هستی است.

۸) خاطره گویی: مربی می تواند برای رفع خستگی، چند دقیقه از وقت کلاس را به خاطره گویی اختصاص بدهد. نکته مهم این روش این است که زمانی اثر گذار خواهد بود که همه دانش آموزان در بحث و خاطره گویی مشارکت داشته باشند. برای ایجاد تحرک و شادابی بهتر است از دانش آموزان خواسته شود که برای تعریف خاطره از جای خود بلند شوند و یا جلوی تخته بایستند. حتی بسته به خلاقیت مربی می توان از دانش آموزان خواست همه یا قسمتی از خاطره خود را به صورت نمایش اجرا کنند.

۹) لطیفه: استفاده از لطیفه در خلال برنامه ها نیاز به زمان خاصی ندارد و مربی می تواند با انتخاب خودش لا به لای تدریس از آن استفاده کند. یکی از روش های جذاب استفاده از لطیفه، بیان آن در قالب پرسش است طوری که دانش آموزان پرسش را جدی تلقی می کنند و به دنبال پاسخ صحیح آن هستند اما با راهنمایی مربی وقتی به جواب می رسند برای آن ها جالب خواهد بود.

- معلم: بگو بینم آب چه مایعی است؟

-شاگرد: آب مایعی است بی رنگ و بی بو که وقتی با آن دست و صورت‌م را می شویم سیاه و بد بو می شود.

- مادر: پسر‌م، اسب عربی را از اسب ترکمن چگونه تشخیص می دهند؟

- فرزند: از لهجه هایشان

- معلم: احمد، چند بار کتاب را دوره کرده ای؟

- احمد: ۳ بار

- معلم: چطوری؟

- احمد: آقا اجازه! کتاب را روی زمین گذاشتم و ۳ بار دورش چرخیدم.

- معلم تاریخ: چرا اسکندر مقدونی به ایران حمله کرد؟

- سعید با خونسردی: چون تربیت خانوادگی نداشت.

- اولی: چه کار کردی که الاغت خوب گاه می خورد؟

- دومی: خیلی ساده، یک عینک شیشه‌ای سبز برایش خریدم حالا فکر می‌کند کاهها، علف سبز هستند و همه آنها را با اشتها می‌خورد.

- مدیر مدرسه، پسر بچه کوچولویی را که دستهایش خیلی کثیف بود برای تنبیه از صف بیرون کشید، مدیر یکی از دستهای او را بلند کرد و گفت: اگر در تمام مدرسه، تو دست کسی به این کثیفی به من نشان بدهی قول می‌دهم که تنبیهت نکنم!

- پسر کوچولو: فوراً دست دیگرش را که پشت سرش پنهان کرده بود، بلند کرد و گفت: بفرمائید. آقای مدیر، این هم یکی دیگر!!
۱۰) کاردستی: از روش هایی که معمولاً از طرف دانش آموزان مورد استقبال واقع می‌شود کاردستی است. بهتر است کاردستی هایی که آموزش داده می‌شوند متناسب با منابع و شرایط محیطی دانش آموزان باشد.

- از آسان ترین و کم دردسر ترین کاردستی ها ساخت انواع حیوانات با کاغذ های رنگی، ساخت کیف های مقوایی، قاب عکس، عروسک های پولیشی، عروسک های دستی و... است.

*روش صحیح پرسش کلاسی:

- انتخاب سوال به گونه ای باشد که دانش آموزان وادار به تفکر شوند.

-سوال، طوری باشد که در دانش آموزان انگیزه مشارکت ایجاد نماید.

- دانش آموزان به صورت داوطلب شروع به پاسخ دادن نمایند.

- اولین داوطلب در پاسخ گویی تحسین شود تا جرات و جسارت مشارکت ایجاد شود.

- زمان پاسخ گویی افراد مدیریت شود طوری که نوبت به همه برسد.

-روند پاسخ گویی به گونه ای هدایت شود که آهسته آهسته به پاسخ مطلوب رسیده شود.

- باید با مراقبت زیاد مانع تمسخر دانش آموزان نسبت به یکدیگر شد.

- در انتخاب افراد برای پاسخ گویی ابتدا از شلوغ ترها شروع شود تا راحت تر کنترل شوند.

- برای کمک به دانش آموزانی که در پاسخ دچار مشکل هستند، نکاتی توصیه شود.

- برای بخشی از پاسخ که صحیح است ارزش داده شود.

- مربی در کلاس جوی حاکم کند که بگوید پاسخ اشتباه اشکالی ندارد، بلکه تلاش نکردن اشکال دارد.

- اگر به نظر می‌رسد دانش آموز در فهم سوال دچار مشکل است، سوال به شکل دیگری مطرح شود.
- به دانش آموزان وقت کافی داده شود تا پاسخ بدهند.
- در پایان و بعد از پاسخ‌های همه، جمع‌بندی کوتاه و جامعی صورت گیرد تا همه به طور کامل متوجه شوند.

*** روش‌های ارتباط‌گیری و برخورد با افراد مشکل‌ساز (مشکلات رفتاری کودکان):**

آشنایی با احساسات و مشکلات کودکان همان قدر که حساسیت و دقت نظر نیازمند است. لذت و شادی به همراه دارد. کودکان دنیایی چاک و بی‌آلایش دارند و آینه شفاف وجود خودند. مهم‌ترین گامی که باید در مسیر تربیت کودک برداریم این است که از وضعیت جسمانی و روانی کودک آگاه باشیم و دلایل بروز احساسات و رفتارهای او را بدانیم. اگر والدین و مربیان با احساسی خوشایند به جزئیات رفتارهای کودک دقت کنند، خواهند توانست بستری مناسب برای رشد او فراهم کنند. این دقت سبب می‌شود پیش از این که یک اختلال یا ناهنجاری در وجود او به تثبیت برسد به موقع شناسایی و برطرف شود.

(۱) کودکان خجالتی:

کم رویی در کودکان مهم و قابل توجه است. چرا که کودکان خجالتی ترکیبی از احساس ترس، تنش، نگرانی و خجالت را با هم تحمل می کنند. اگر این فشار زیاد کاهش نیابد و از بین نرود، پیامدهای نامناسبی خواهد داشت. این گونه کودکان به خاطر خجالتشان نمی توانند به راحتی با دیگران دوست شوند و ارتباط برقرار کنند. بنابراین ترجیح می دهند در کلاس به گوشه ای بروند و تنها به تماشای جمع و ارتباطات اجتماعی دیگران بنشینند. کودکان خجالتی احساس خود کم بینی دارند، نمی توانند از حقوق خود دفاع کنند، مخالفشان را نشان بدهند و از بیان نظراتشان در حضور دیگران می ترسند. حتی هنگام صحبت در جمع صدایشان آهسته است و می لرزد. این کودکان تصویری که از خودشان دارند، چهره ای ناتوان است و این اندیشه منفی عامل این احساسات ناخوشایند است.

راهکار:

- صفت "خجالتی" را بر سرش نکوبید اجازه این کار را به دیگران هم ندهید.

- زمانی که دارد خجالت می کشد از او انتقاد نکنید. او به اندازه کافی تحت فشار است..

- کم رویی او را عامل شرمندگی ندانید.

- با اشاره به ویژگی های مثبتش به او کمک کنید تا خودش را باور کند.

- شرایطی فراهم کنید که بتواند با بچه هایی که کمی از خودش کوچکترند بازی کند و به این ترتیب توانایی های خود را نسبت به یک جمع دیگر آشکارا ببیند تا برداشت مثبتی نسبت به خودش پیدا کند.

- رفتارهای اجتماعی او را تشویق کنید.

- اهدافی دست یافتنی برایش تعیین کنید تا بتواند زودتر آن ها را محقق کند و به این ترتیب احساس مثبتی نسبت به توانایی هایش پیدا کند.

۲) کودک و دروغگویی:

بسیاری از والدین و مربیان تلاش می کنند با انجام کارهای ویژه ای به فرزندشان بیاموزند که از دروغ پرهیز کند. در حالی که اگر کاری نکنند که دروغ بگوید نیازی نیست تلاش کنند که تا او راست بگوید. دروغ در کودکان علل متفاوتی دارد مثلا کودک نمی تواند بین تصورات خود و آن چه در واقعیت می بیند تفاوت بگذارد. او در سنین ۶-۸ سالگی از چنان قدرت تخیلی برخوردار است که تصورات و خیالات خود را به عنوان امری واقعی برای ما بازگو می کند و این یکی از مراحل رشد اوست و نباید دروغگویی تلقی شود. گاهی کودک می ترسد اگر واقعیت را بگوید تنبیه شود پس دروغ می گوید

تا تنبیه و سرزنش نشود. کودکان بیشترین دروغ را به خاطر حسادت به خواهر و برادر یا همکلاسی های خود و برای رقابت با آن ها می گویند.

راهکارها:

- بر سر کودک فریاد نزنید و او را دعوا نکنید که به دروغش اعتراف کند چون حتی اگر بزرگترها هم در این شرایط باشند، دروغ می گویند.
- او را بیش از اندازه بازجویی نکنید.
- هیچ گاه در حضور او دروغ نگویند و دروغ های دیگران را نقل نکنید.
- به کودک وعده دروغ ندهید.
- در برابر دروغ های آگاهانه او بی تفاوت نباشید.
- هیچ گاه در حضور جمع دروغ او را آشکار نکنید.
- اگر دروغ گفت باید بداند که این کار او مجازات دارد. هم به خاطر این که حقیقت را نگفته و هم به خاطر این که کار بدی انجام داده است. با این روش به او می فهمانید که اگر بار دیگر کار اشتباهی انجام دهد ولی راست بگوید کمتر مجازات می شود.
- ناراحتی خود را از دروغ او با ملایمت نشان دهید. مثلاً وقتی که دروغ می گوید نگاهتان را از او بگیرید، نخندید و رنجش خود را

در چهره نشان دهید و وقتی شروع به راست گفتن کرد با چهره بشاش به او نگاه کنید. دستانش را در دستتان نگاه دارید و به او محبت کنید.

- در صورت لزوم دروغش را آشکار کنید و به او بفهمانید که متوجه دروغش می شوید. البته دقت کنید این کار موجب تحقیر او نشود.

۳) کودک و حسادت:

حسادت پاسخ طبیعی کودک است که به محرک های خاصی داده می شود. اغلب زمانی که او احساس می کند چیز ارزشمند و مهمی مثل عاطفه والدین و یا محبت مربی را نسبت به خودش از دست داده گمان می کند در موقعیت خطر قرار گرفته بنابراین دچار ترس می شود و طبیعی است که برای حفظ موقعیت خود به رفتارهایی دست بزند. معمولاً بیشتر از پسران و بچه های باهوش بیش از سایر بچه ها حسادت می کنند. حسادت در روابط بین دو دختر بیش تر از روابط بین دو پسر و یا میان پسر و دختر وجود دارد. برخورد های تبعیض آمیز مربی یکی از اساسی ترین عوامل ایجاد حسادت است.

کودکان حسود با رقیب خوددشمنی و بد رفتاری می کنند، از شخص محبوب دوری می کنند، به رقابت های خلاق و ویژه ای که خود

طراحی کرده اند روی می آورند. گاهی هم با خشونت رفتار کرده و به حملات بدنی دست می زنند.

راهکارها:

- هرگز کودک را با دیگران مقایسه نکنید.
- رفتارهای مثبتش را نادیده نگیرید.
- دقت کنید که در محیط کلاس، دوستان دیگر او را دلیل بی توجهی به او معرفی نکنید.
- با جملات امری از او نخواهید کسی را دوست داشته باشد و به کسی محبت کند.
- گاهی در بازی از او بخواهید نقش مربی را به عهده بگیرد و شما جای او باشید. سعی کنید رفتارهای او را در بازی زیر نظر بگیرید. کودکان در بازی یا مانند مربی خود رفتار می کنند یا جوری ایفای نقش می کنند که دوست دارند مربیشان آن گونه باشد. شما می توانید در این بازی نقش شاگردی حسود را بازی کنید.
- به جای مقایسه کردن او با دیگران به رفتارهای خوبش امتیاز دهید و او را تشویق کنید. سعی کنید تفسیر مثبتی از رفتار منفی او ارائه بدهید و آهسته آهسته به سمت رفتار مثبت هدایتش کنید.

- به او بیاموزید که به جای توجه به داشته های همکلاسی ها به داشته های خود توجه کند و قدر آن ها را بداند.
- اگر یگی از دانش آموزان را در زمینه ای تحسین می کنید حتما توانمندی ها و برجستگی های دیگری را هم بیان کنید.

۴) کودکان لجباز:

یکی از مراحل رشد طبیعی کودک، وقتی است که به دنبال شناخت محیط اطراف و پیدا کردن جایگاه خود در آن است. این مرحله از حدود ۳ سالگی به بعد آغاز می شود با واکنش های مختلفی همراه است که از جمله آن ها ابراز مخالفت است.

گذشتن از این مرحله برای رشد شخصیت کودکان بسیار ضروری است، او به دنبال کسب استقلال است و در این مسیر مخالفت نشان می دهد و پافشاری می کند.

متأسفانه پدران و مادران اغلب مخالفت فرزند خود را به حساب سرکشی و لجبازی می گذارند.

مربیان نباید فکر کنند اگر دانش آموزان در برابر تمام دستوراتشان بی چون و چرا اطاعت می کنند، نشانه بسیار خوبی است. کودکی که

تعادل شخصیت دارد در مراحل سنی خاصی "نه گفتن" را می آموزد و تجربه می کند.

راهکار:

- از کوره در نروید، عصبانی نشوید، او یک کودک است. در بسیاری از موارد لجبازی کودکان نتیجه عصبانیت شماست. به رفتارهای نادرست کودک توجه نکنید، چرا که توجه شما باعث تقویت این رفتارها خواهد شد.

- بیش از حد دستور ندهید، این کار لجبازی را بیشتر می کند.
 - هیچ گاه او را تهدید نکنید که دوستش نخواهید داشت. شما پناهگاه او هستید.
 - حتی المقدور به طور مستقیم امر و نهی نکنید.
 - قوانین را واضح و در حد فهم او بیان کنید تا کاملاً متوجه شود چگونه باید رفتار کند.
 - وقتی که کار خوبی انجام می دهد از او تشکر کنید.
 - اگر بعد از ۳-۲ بار تذکرتان باز هم مقاومت کرد، با ذکر دلیل از تنبیه کوچکی استفاده کنید. او می خواهد استقلال خود را به دست آورد. سعی کنید این نیاز او را تامین کنید، مثلاً به او اجازه دهید نوع بازی را انتخاب کند.
- ۵) کودک و دزدی کردن:

برداشتن وسایل دیگران بدون اجازه مانند بسیاری از رفتارهای دیگر کودک تا حدودی طبیعی است. در اوایل کودکی، کودک هنوز نمی داند استفاده از وسایل توسط افراد مختلف و مالکیت هر کدام از آن ها و در یک کلام حریم خصوصی اشخاص به چه معناست؟ کودکان دبستانی گاهی اوقات نمی توانند رفتار خود را کنترل کنند و چنین کاری را انجام می دهند با این که می دانند کار درستی نیست! از عواملی که باعث می شود کودک دست به دزدی بزند می توان به موارد زیر اشاره کرد:

نیاز به ابزار وجود و جلب توجه - انتقام گرفتن و کسب قدرت - فقر - نشان دادن خشم و نفرت - اعتراض به وضعیتی که در آن قرار دارد و یا مشکلی که از آن رنج می برد.

راهکار:

- با آگاه شدن از این کار کودک، احساساتی نشوید و از سر احساسات آنی واکنش نشان ندهید.
- او را بازجویی و سوال پیچ نکنید! ممکن است خود او هم نداند چرا این کار را کرده است.
- مچ گیری نکنید و برایش دام نگذارید تا در حین " دزدی " او را غافل گیر کنید. این کار عواقب بسیار بدی به دنبال دارد.

- در کلاس و در حضور او از شیوه های ماهرانه دزدی و احتمالا از هوش بالای بعضی از دزدان تعریف نکنید.
- به او مسئولیت بدهید و تشویقش کنید تا در فعالیت های اجتماعی شرکت کند.
- راه حل را برایش شفاف کنید تا از بن بستى که در آن گرفتار شده نجات یابد. طوری صحبت نکنید که مجبور به دروغ گفتن بشود. او را تشویق کنید تا ضمن عذر خواهی از اشتباهاتش وسیله برداشته را برگرداند و اگر برای حفظ آبروی خودش توضیحی داد مانع سخن گفتن او نشوید. به او بگویید هر وقت چیزی لازم دارد باید موضوع را با شما در میان بگذارد نه این که وسیله دیگران را بردارد.
- آگاهی خود را از کاری که انجام داده به گونه ای نشان بدهید که هم اعتمادش به شما از دست نرود و هم پاسخ های دروغ نگوید.

*** تشویق و تنبیه:**

برنامه انضباطی ده مرحله ای:

- مرحله اول: وقتی دانش آموزان کار خوبی می کنند آنها را تشویق کنید.
- مرحله دوم: از الگو سازی مثبت استفاده کنید.
- مرحله سوم: از روش نزدیک شدن به دانش آموز استفاده کنید مثلاً: متوجه می شوید

یکی از دانش آموزان به کلاس بی توجه است بنابراین در کلاس قدم می زنید و به تدریج به او نزدیک می شوید و در حالی که به سراغ او می روید از دانش آموزانی مشغول کار کلاسی هستند تعریف میکنید. این کار شما باعث میشود آن دانش آموز به کار کلاسی برگردد. به محض اینکه این کار را کرد به او توجه کرده و از او تعریف کنید.

مرحله چهارم: برای تصحیح رفتار دانش آموزان از آنها سوال کنید.

مرحله پنجم: توصیه های خود را به صورت خصوصی بگویید.

مرحله ششم: اول گفته دانش آموز را تایید کنید بعد او را به مسیر درست هدایت کنید.

مرحله هفتم: به روشنی قوانین کلاس را به دانش آموزان یاد آوری کنید. در یادآوری این قوانین از عبارت قوانین ما استفاده کنید.

مرحله هشتم: انتخاب روشنی پیش پای دانش آموز بگذارید.

مرحله نهم: طبق توافق نسبت به رفتار نا شایست دانش آموز واکنش نشان بدهید.

مرحله دهم: از شیوه های اخراج از کلاس استفاده کنید.

نحوه تشویق و تنبیه و برخورد با زیردستان از دیدگاه نهج البلاغه

راجع به تشویق و تنبیه و نحوه بروز احساسات می فرماید: «علاوه بر این باید دانست که افراط در مهربانی رعیت را مغرور می کند و به کبر و نخوتش سوق می دهد، تا درجه ای که کار را به جاهای باریک بکشاند» ای پسر حارث در عملیات کارکنان حکومت خود نیک بازرسی و دقت کن. آنکه با

فداکاری انجام وظیفه می‌نماید، باید قولاً و عملاً تشویق شود. حتی کوچک ترین اقدام ستوده‌اش را هم نباید نادیده انگاشت و در مقابل بدکاران نیز لازم است، مطابق مقررات اسلام، انتقام‌کشی و کیفرجویی». ای مالک مبادا که در حکومت تو خادم و خائن یکسان باشند. زیرا خادمی که در ازای خدمت خود مزد و رحمت نبیند، دل‌سرد و بی‌قید گردد و خائنی که جزای خیانت خود را حد کمال نیابد، کردار زشت خویش را با جرأت بیشتری تکرار کند» «هرگز مگو من مأمورم و معذور، هرگز مگو که به من دستور داده‌اند و باید کورکورانه اطاعت کنم، هرگز طمع مدار که تو را کورکورانه اطاعت کنند» «هرگز به پشتیبانی مقام سروری، خود را بر دیگران تحمیل مکن» اگر چنین گویی و چنان کنی آینه قلبت زنگ‌آلود و تاریک می‌شود، «مالکا، انصاف و عدل سرلوحه برنامه حکومت است» «اگر چنین نکنی و همگان را با نظر مساوی ننگری، بر بندگان خدای ظلم کردی و خداوند توانا را به دشمنی خود برانگیخته‌ای» «مالکا هر قدر که خود را قادر و فعال می‌بینی بیاد آر خداوند از تو فعال‌تر و قادرتر است» در خاتمه این قسمت جمله منتخبی که می‌تواند مصداق راه حل اکثر مسائل انسان‌ها باشد، را پیش می‌کشیم، آنجا که می‌فرماید:

((یاد خدا خاطر را روشن کند و چراغ خرد را برافروزد و اشتغال هوس و غضب را فرو نشاند))

از روش هایی که همواره توسط دانش آموزان مورد استقبال واقع می شود و علاوه بر رفع خستگی باعث جلب همکاری آن ها می شود، استفاده از انواع همخوانی ها است.

یکی از مواردی که می توان از همخوانی استفاده کرد، تشویق یک یا جمع دانش آموزان است که علاوه بر ایجاد محیطی شاد و مفرح توسط همراهی خود دانش آموزان، فرد مورد نظر هم مورد تشویق واقع می شود.

انواع تشویق های قرآنی:

۱) صل الله علی محمد، صل الله علی النبی، روح و جانم به فدایت یا رسول العربی.

۲) طیب طیب الله، احسنت بارک الله.

۳) یا رب العالمین یا رب العالمین مرحبا مرحبا آفرین آفرین.

۴) اللهم صل و سلم وزد و بارک علی رسول الله و آله الاطهار.

با لهجه های استان ها:

۱) فارسی: خوبه خوبه خیلی خوبه.

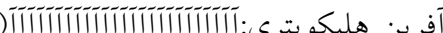
۲) ترکی: ساقول ساقول چخ ساقول، یاشا یاشا مین یاشا.

۳) اصفهانی: خوبس خوبس خیلی خوبس.

۴) عربی: جید جید جدا جید.

- ۵) لرستانی: خوه خوه خیلی خوه.
 ۶) کردستانی: خاصه خاصه فرا خاصه.
 ۷) مشهدی: رنده رنده پر رنده.
 ۸) خوزستانی: حلوه حلوه واید حلوه.
 ۹) یزدی: خشه خشه خیلی خشه.
 ۱۰) مازندرانی: خاره خاره خله خاره.
 ۱۱) نیشابوری: باری باری باری کولا باری کولا.
 ۱۲) گیلانی: پیر شی برار تی قربان.

انواع دست زدن ها:

- ۱) دست مش حسنی: مش حسن ۱ مش حسن ۲ مش حسن مش حسن مش حسن ۳.
 ۲) آفرین هلیکوپتری: (به حالت پیچاندن دست دور سر مثل پروانه هلیکوپتر) / فرین.
 ۳) آفرین نان سنگگی: (دست ها به حالت پهن کردن خمیر روی هم می خورند) آ ف رین.

۴) اگر تو شاد و خوشحالی دست بزنی ۱۲۳/ اگر تو شاد و خوشحالی
پا بزنی ۱۲۳/ اگر تو شاد و خوشحالی زانو بزنی ۱۲۳/ اگر تو شاد و
خوشحالی بگو که من خوشحالم / خوشحال خوشحال خوشحالم /
اگر تو شاد و خوشحالی شعار بده کوبنده: اسلام پیروز است
آمریکا نابود است.

۵) تشویق بارانی: همه دانش آموزان هماهنگ شروع به دست زدن می
کنند و ابتدا فقط با انگشت کوچک دست می زنند و رفته رفته با
علامت مربی یک انگشت اضافه می شود و در صورت توجه،
دانش آموزان صدای بارش باران را تولید می کنند

* تکالیف:

تعیین تکالیف در کلاس و مخصوصاً برای منزل از فعالیت های ضروری
است تا دانش آموز نه تنها روند درو و موضوع را در خارج از کلاس
درس رها نکند، بلکه به گونه ای با انجام تکالیفش پلی برای انتقال آموخته
ها به سایر اعضای خانواده و اطرافیانش باشد. بعلاوه با این فعالیت می
توان از والدین در روند کلاسی ها مشارکت گرفت.

بهتر است حجم و نوع تکلیف به صورتی باشد که دانش آموز به تنهایی
از عهده بیش از نیمی از آن بر بیاید. از طرفی با توجه به این که فصل
تابستان زمان تفریح و اوقات فراغت دانش آموزان است، باید توجه داشت

که نوع تکلیف بیشتر حالت بازی و سرگرمی داشته باشد. به عنوان مثال؛ دادن موضوع برای کشیدن نقاشی یا نوشتن نامه یا انشا، طراحی جداولی همسو با موضوع درس برای حل آن توسط دانش آموزان در منزل، جمع آوری آیات یا احادیث پیرامون موضوع خاص، تعیین تعداد یک کلمه خاص مرتبط با موضوع در صفحاتی از قرآن که توسط مربی تعیین می شود، درست کردن کاردستیهای ساده، حفظ اشعار، انجام یکسری کارهای شاسته و خوب توسط دانش آموزان و ارائه تاییدیه والدین به مربی، ترک یک یا تعدادی کارهای ناشایست توسط دانش آموز و ارائه تاییدیه به مربی، کمک به اعضای خانواده مثل مادر و یا یک فرد نیازمند به نوعی کمک، رنگ آمیزی نقاشی های مرتبط با موضوع که توسط مربی به دانش آموزان داده می شود، و بالاخره مطالعه مطالب تدریس و ارائه کنفرانس به صورت ۳۰ ثانیه ای یا یک دقیقه ای شده در جلسه بعد توسط دانش آموزان.

* روش های پایان کلاس:

استفاده از روش های مناسب برای اتمام کلاس در واقع قدمی برای شروع جلسه بعدی کلاس است.

(۱) سعی کنید حتما چند دقیقه از انتهای کلاسی را به رفع اشکال و پرسش از مطالب گفته شده اختصاص دهید تا اگر ابهامی برای کسی بوجود آمده برطرف شود.

(۲) دعا کردن و آمین گفتن دسته جمعی: چنانچه اخلاق، آداب و عملکرد مورد انتظار را در قالب دعا آورده و آن ها را از خدا بخواهیم هم حاجات خود را از خدا خواسته ایم و هم یک جمع بندی جذاب را به ذهن مخاطب القا کرده ایم:

- خدایا در ظهور آقا امام زمان(عج) تعجیل بفرما.
- خدایا ما را از جمله اعوان و انصار امام زمان قرار بده.
- خدایا به زودی زود همه بیماران اسلام را شفا عنایت بفرما.
- خدایا ما را از معاصی و آفات آخرالزمان محفوظ بدار.
- خدایا به همه ما کمک کن تا آخر دوره بتوانیم به همین خوبی و نشاط سر کلاس حاضر شویم.
- خدایا کمکمان کن که هر کار خوبی که امروز یاد گرفتیم از این به بعد انجام بدهیم و کارهای بد را از امروز ترک کنیم.

(۳) دعا با شعر به صورت هم خوانی:

- دستامونو می بریم بالا/ با هم دیگه می کنیم دعا/ عمر زیاد بده بابا/ هم به مامان هم به بابا/ خدا که ما رو دوست داره/ دعامونو

قبول داره / چشم میندازم به آسمون / میگم خدای مهربون / غصه
رو از ما بردار / تا انقلاب مهدی / این نهضت رو نگهدار /

- خدا تو آسمون ها / تو قلب ما بچه ها / تو جنگل و تو صحرا / تو
کوه و دشت و دریا / تو هر کجا فکر ما / پر می زنه به اون جا /
باشه خدا یار ما / یار و نگهدار ما /

۴) چنانچه کلاس مطلوبی داشته اید به دانش آموزان بگویید از هم
صحبتی و درس دادن به آن ها لذت برده اید و به فعالیت
های موفقیت آمیز آن روز تاکید کنید.

۵) و دست آخر این که؛ وقتی دانش آموزان از کلاس بیرون می روند
به هر کدام جمله مثبتی بگویید حتی خداحافظی به همراه یک
لبخند هم بی تاثیر نیست.

* اگر می خواهید یک مربی اثر بخش باشید به نکات زیر توجه کنید:

۱) رفتار مودبانه هزینه ای ندارد اما مانند چسب اجتماعی خوبی است که
روز به روز افراد بیشتری را به هم پیوند می دهد.

۲) با همه دانش آموزان ارتباط چشمی داشته باشید.

۳) همه دانش آموزان را با نام کوچک یا نام مورد علاقه شان صدا بزنید.

۴) به سمت دانش آموزان حرکت کنید و نزدیک به آن‌ها باقی بمانید. به صورت فردی با آن‌ها صحبت کنید و مطمئن شوید هیچ کس مورد بی توجهی قرار نگرفته.

۵) نگاه‌های معنادار به افراد مخل و خاطی حتی روی سایرین هم تاثیر گذار است.

۶) از اطرافیان فرد مخل به قصد جلب توجه او سوال‌هایی بپرسید.

۷) هنگام بیان مطالب، فرد مخل را مورد خطاب محبت‌آمیز و محترمانه قرار دهید.

۸) احترام و تعریف از فرد خاطی، جهت‌دار باشد.

۹) در مواردی سوال فرد مغرض را با سوالی از خود او پاسخ دهید.

۱۰) سوال فرد مخل را از جمع بپرسید تا با مشارکت جمع به پاسخ مطلوب برسید.

۱۱) گاهی می‌شود در مقابل سوالات مغرضانه، آن را با یک خاطره از شهدا یا... ربط داد و فضای منفی را به مثبت تبدیل کرد.

۱۲) گاهی لازم است برخی سوالات را به بعد از کلاس ارجاع داد.

۱۳) موقع استفاده از تابلو، مایل به تخته بایستید تا به کلاس اشراف داشته باشید.

۱۴) در کلاس، بیشتر در حال حرکت باشید.

۱۵) صمیمی ولی قاطع و با اطمینان عمل کنید؛ مخصوصاً در روز های اول.

۱۶) از جملات امری مثبت استفاده کنید و ابتدای کلام خود را با نام فرد آغاز کنید.

پرسشها و پاسخها

- دو اشکال عمده برخی از برنامه های مخصوص نوجوانان و جوانان در چیست؟

۱. محتوای ضعیف

۲. نامرتب بودن مطالب ارائه شده

مجری قوی و توانمند کسی است که محتوایی غنی، سودمند، جالب، سازنده و نو را در قالبی پیوسته، مرتبط و منسجم ارائه کند. ضعیف بودن محتوا حاصلی جز هدر رفتن وقت و نیرو نخواهد داشت و نامرتب بودن مطالب موجب می شود که مربی دارای معلومات قوی و دانسته های فراوان، هنگام روبرو شدن با نوجوانان و جوانان نداند از کجا باید شروع کند.

- اسکلت و چارچوب یک برنامه جامع برای کودکان و نوجوانان در روش ابداعی از چند مرحله تشکیل می شود؟

واجد ۵ مرحله که به قرار ذیل می باشد:

۱. شروع ها: در ۵ دقیقه اول برنامه باید با شگردهای مختلفی

مخاطب را جذب کرد. شروع برنامه ها می تواند با بسم الله، بیان نعمات، پرسش، نکات اخلاقی، تشبیهات، همخوانی سوره، سلام و احوالپرسی و یا خواندن شعر باشد.

۲. ارائه آیات و روایات : در این مرحله پیام اصلی ارائه می شود
برای این مرحله شیوه های متنوعی را که می توان آیات و روایات
را با آنها بیان کرد تا حتی الامکان تنوع حاصل شود.

۳. رفع خستگی

۴. احکام

۵. تکالیف و دعا

- آنچه که در شروع برنامه ها در کلاس باید رعایت شود چیست؟

۱. متناسب با مقتضای حال و موقعیت کلاس باشد. مثال:

اگر جلسه قرآنی است، شروع آن هم یکی از نکات
قرآنی باشد.

۲. طبیعی و دور از تصنع باشد.

۳. در صورتی که فراگیران از سن کمتر برخوردارند، نکات

ارائه شده در کاملاً محسوس و قابل تصور باشد.

۴. شروع طولانی و ملال آور نباشد.

۵. مرتبط با بحث باشد.

۶. در صورتی که مخاطبان جوانان هستند، آرام، سنگین و با

وقار شروع شود و اگر کودکان باشند بسیار شاد و جذاب
باشد.

۷. در شروع ها ضمن خودداری از دادن وعده های غیر عملی و لاف های گزاف از خود ستایی یا اظهار ناتوانی و عجز پرهیز شود.

۸. تهیه و تنظیم شروع ها روی مباحث اصلی مرحله دوم به بعد باشد پس از تکمیل موارد اصلی در مرحله دوم انجام شود تا بهتر بتوان مطالب مرتبط به اصل موضوع را در شروع بیان شود.

- یکی از بهترین روش ها برای شروع کلاس ها برای استفاده به موقع از توان فکری و اندوخته های علمی چیست؟
استفاده از شیوه سوال و جواب است.

- در شیوه پرسش ها جهت شروع غالبا در چه صورتی مفید است؟
۱. موضوع جلسه پرسش و پاسخ باشد.

۲. مخاطبین ما جوانان دبیرستانی یا دانشجویی باشند.

۳. با این شروع بخواهیم حدود سطح و معلومات و دانش آن ها را در موضوع مورد سوال مشخص کنیم.

۴. توان جواب گویی به سوالات که احیانا همراه با بعضی از جواب ها مطرح می شود برای مربی وجود داشته باشد.

۵. امکان کنترل جلسه بعد از مخاطبین ججواب ندارند،
برای مربی استعداد ادامه برنامه های جذاب وجود داشته
باشد.
۶. اطلاع کافی در مورد مطرح نبودن چنین سوالی در این
مکان وجود داشته باشد.
۷. اگر مخاطبین ما عده ای خواهر و بقیه برادران بودند، از
این شیوه برای شروع جدا خودداری کنیم.
- یکی از ظرف ترین و در عین حال اثرگذار ترین شروع ها استفاده
از چه روشی است؟
- استفاده از تشبیهات است به تجربه ثابت شده است که القا غیر مستقیم
بهتر و زودتر اثر می گذارد این هنر سابقه طولانی دارد و در طول
تاریخ اهل ذوق و هنر از این روش برای بیان بهتر مطالب استفاده
کرده اند.
- بهترین وسیله برای ایجاد آرامش روحی در کودکان و نوجوانان
در شروع کلاس ها استفاده از چه روشی است؟
- استفاده از همخوانی آیه و سوره ای کوتاه از قرآن کریم با صدای بلند.
- روش شروع با همخوانی آیه یا سوره ای کوتاه از قرآن در هر
حال خوب است ولی در چه مواردی مفیدتر است؟

۱. کلاس حالت آشفته ای دارد و قبل از شروع برنامه سرو صدا زیاد است و حاضران صحبت می کنند.
۲. موضوع کلاس جنبه قرآنی دارد.
۳. اجرای کلاس در مسجد یا محل مقدس دیگری است.
۴. کلاس یا اجرای ما با صبحگاه همراه است.
۵. خود مجری و مربی از صوتی دلنشین برخوردار است.
۶. کلاس برای خواهران است و عنایت دارند که با قرآن شروع شود.

- یکی از موثرترین و در دسترس ترین ابزارهای ارتباط با قشر کودک، نوجوان و جوان استفاده از چه روشی در شروع کلاس هاست؟

روش احوالپرسی فردی یا گروهی است.

- شروع با احوالپرسی در چه صورتی مفید است؟

۱. اولین کلاس یا جلسه مربی در این مکان و با این گروه باشد.
۲. مدتی از جلسات قبل گذشته باشد.
۳. از مربی خواسته باشند خود را معرفی کنند و کمی درباره روحیات و روش کاری خود توضیح دهد.

۴. سن مخاطبین کم بوده و در بین آنها حضور بزرگسالان در اقلیت باشد در غیر این صورت بعد از کسب اجازه بزرگترها با کودکان احوالپرسی می کنیم.
- شروع با بیان نعمات و پیام اعضا در چه صورتی مفید است؟
۱. سن مخاطبین کم و تعداد آنها خیلی زیاد باشد.
 ۲. تخته و سایر ابزارهای کمک آموزشی وجود نداشته باشد.
 ۳. فضای اجرای برنامه باز باشد.
 ۴. توان استفاده از آنچه بعنوان نعمت در دسترس مربی است وجود داشته باشد مثل گلدان ، آب، نور.
 ۵. امکان بردن یکی از نعمات الهی به سر کلاس و صحبت کردن در مورد آن وجود داشته باشد.
 ۶. امکان دیدن و رسیدن صدا به همه وجود داشته باشد.
 ۷. موضوع کلاس بیان حقوق اعضا و پیام اعضا بدن باشد.
- یکی از شیوه های ارائه محتوای آیات و روایات برای نوجوانان و جوانان چه شیوه ای است؟
- شیوه تلخیصی است. در این شیوه روشن ترین پیام حدیث، آیه یا سوره ای کوتاه را به صورت فرمول درآورده و روی تخته می نویسیم.

- یکی دیگر از شیوه های ارائه آیات قرآن کریم که در علاقمند کردن کودکان و نوجوانان و جوانان نقشی اساسی دارد بیان شان نزول آیات است این شیوه در چه صورتی مفید است؟
۱. موضوع کلاس ما تاریخ، علوم قرآنی و یا بیان تفسیر آیه مورد نظر باشد.
 ۲. نکته تربیتی و یا اطلاعات علمی به آنها بدهد و حداقل آنها را با قطعه ای از تاریخ اسلام آشنا کند.
 ۳. از شان نزول هایی باشد که الگوی رفتاری برای کودکان و نوجوانان ایجاد می کند.
 ۴. مخاطبان را با سیره گذشتگان آشنا کند.
 ۵. مربی اطلاع کافی از صحت سند روایتی که بعنوان شان نزول بیان می شود داشته باشد و صرفاً به شنیدن از دیگران اکتفا نکند.
 ۶. مربی خود را برای جواب دادن به هر گونه سوال یا شبهه ای پیرامون آیه و شان نزول آن آسان کرده باشد.
 ۷. هدف، ایجاد علاقه به تاریخ و علوم قرآن باشد.
 ۸. مربی نسبت به اقوال مختلف در شان نزول آیه مورد بحث آشنایی داشته باشد.

۹. داستان شان نزول آیه با جنس و سن مخاطبین هماهنگی

و تناسب داشته باشد.

- یکی از شیوه های دیگری که می شود پیام آیات و روایات را از آن طریق انتقال داد، شیوه طراحی و نقاشی است. این شیوه در چه صورتی مفیدتر است؟

۱. تخته سیاه یا وایت برد ، گچ و سایر ابزارهای اولیه

نویسندگی را در اختیار داشته باشد.

۲. در طراحی ، مخاطبین ما جوانان و افراد تحصیل کرده

باشند و در نقاشی، حضور کودکان در اکثریت باشد.

۳. در شیوه ارائه طراحی، حضور کودکان و نوجوانان در بین

مخاطبین در اقلیت باشد.

۴. روایت و یا آیه مورد بحث را حتما از قبل حفظ کرده و

آنها چندین بار پیاده کرده باشیم.

۵. امکان دیدن و رسیدن صدا به همه شاگردان وجود داشته

باشد.

۶. در طراحی فرصت کافی برای توضیح جوانب مختلف

طرح وجود داشته باشد.

۷. مخاطبین ما کم بوده و در محیطی بسته مانند کلاس

باشند.

- استفاده از شیوه قصه و داستان در ارائه مطلب چه فوایدی دارد؟
 ۱. در تفهیم مطالب به کودکان و نوجوانان کمک می کند..
 ۲. مانع خستگی کودکان و نوجوانان می گردد.
 ۳. مطلب و پیام را در ذهن ماندگار می کند.
 ۴. اجرای برنامه را برای گوینده آسان تر می کند.
 ۵. الگوی داستانی، در دلها بیشتر تاثیر می گذارد.

- جزوه درسی معارف و علوم قرآنی کودکان و نوجوانان باید دارای چه ویژگی هایی باشد؟
 ۱. بیان کننده نکات زیبایی قرآنی، حدیثی و رفتار معصومین باشد.
 ۲. حاوی راهکارهایی جهت رسیدن کودکان و نوجوانان به آنچه تدریس می شود، باشد.
 ۳. دارای طراحی مناسب ، دارای پیام و جهت دهنده باشد.
 ۴. فاقد نقاشی های بی محتوا یا کم محتوا باشد.
 ۵. الگو دهی و جهت دهی را به صورت غیرمستقیم مدنظر داشته باشد.
 ۶. کمتر بصورت مستقیم واعظ و نصایح را بیان نموده باشد.

۷. حتما مطالب آن برای خود مربی هستند و از ماخذی معتبر نقل شده باشد.
۸. مطالب آن مورد نیاز مخاطبان در زمان تدریس و متناسب با جنس و سن آنها باشد.
۹. دارای زمان بندی و پرسش و پاسخ باشد.
۱۰. نیاز مربی برای تدریس داشته باشد.
۱۱. حجم آن متناسب با زمان تدریس باشد.
۱۲. از آنجا که کودکان و نوجوانان از روح لطیفی برخوردارند بیشتر بیان کننده زیباییهای دین باشد.
۱۳. متناسب با فهم و معلومات کودکان ، نوجوانان و جوانان باشد.
۱۴. با شیوه های نو و در نوع خود کاملا جذاب و بی نظیر نوشته شود.

- برای اجرای مسابقه توجه به چه نکاتی ضروری است؟

۱. گرچه اجرای مسابقه برای هر یک از کودکان ، نوجوانان و جوانان مفید و تجربه شده است ولی در جایی که مخاطبان ما در مقطع تحصیلی راهنمایی باشند، پرسش های کوتاه بهتر جواب می دهد. مسابقه با متن های ادبی برای دوره دبیرستان و مسابقه با اشعار برای دانش آموزان

دوره ابتدایی و پائین تر از آن و مسابقه با میان پرده ها
برای استفاده عموم (کودکان ، نوجوانان و جوانان)
کارایی بهتری دارد.

۲. در اجرای مسابقه می توان به انتخاب مربی یا مخاطبان ،
فردی را جلو جمعیت آورد و از او سوال کرد و می توان
افرادی را در قالب چند گروه در مسابقه شرکت دارد. در
هر صورت گر چه شرکت کنندگان در مسابقه افراد یا
گروه های خاصی هستند ولی در واقع مخاطب ما همه
شاگردان می باشند و همه آنها آموزش خواهند دید.

۳. اجرای مسابقات نیاز به هدیه و جایزه دارد از این رو در
صورتی که بیشتر از یک روز برنامه داشته باشیم مانند
برنامه های ده روزه یا یک ماهه و بیشتر . بهتر است از
شیوه امتیاز دادن استفاده کنیم. بدین صورت که هر کس
۱۰۰ امتیاز بیاورد ، ممتاز بوده و در پایان دوره جایزه می
گیرد.

۴. مربی نباید طوری مسابقه را اجرا کند که دانش آموزان
خود را طلبکار او بدانند بلکه او باید طلبکار آنها برای
ارائه جواب های درست باشد.

۵. نوجوانان و جوانان شرکت کننده در مسابقات نباید از کم

و کیف جوایز و مقدار امتیازات اطلاعی داشته باشند.

انواع مسابقات :

(۱) مسابقات پژوهشی با پرسش های کوتاه

الف. مسابقات اخلاقی

ب. مسابقات تربیتی

ج. مسابقات اعتقادی

د. مسابقات قرآن و نماز

ه. مسابقات احکام

و. مسابقات هوش

ز. مسابقات اولین ها

(۲) مسابقات با پرسش های تفصیلی

الف. متن های ادبی

ب. خاطرات

ج. معماها

د. اشعار

(۳) مسابقات عملی

الف. دبیرستانی

ب. راهنمایی

ج. ابتدایی

- بیان احکام در قالب سوال های هوش چه فوایدی دارد؟

۱. موجب مشارکت مخاطبان در بحث می شود.

۲. موجب تکرار شروط و موارد گفته شده توسط مخاطبان

و بهتر جا گرفتن مباحث در ذهن نوجوانان و جوانان

می شود.

۳. بچه ها برای پیدا کردن جواب، به مربی یا بزرگترهای

خانواده و یا رساله های عملیه مراجعه می کنند و زمینه

خوبی برای بیان احکام در جلسه بعد و ماندگاری مسئله

در ذهن فراهم می گردد.

- بیان احکام به شیوه توضیحی چگونه است؟

در این شیوه، نکته هایی از احکام که کودکان، نوجوانان و جوانان آنها

را نمی دانند ولی مدعی دانستن آنها هستند توضیح داده می شود از

دلنشین ترین روش های ارائه احکام شرعی به کودکان و نوجوانان

کدام است؟

روش داستانی. اکثر احکام مورد نیاز کودکان و نوجوانان را می توان

به این شیوه عرضه کرد نوعا نتیجه گیری از مطالب و احکام مطرح

شده در قالب و شیوه داستانی بعهده ی خود کودکان و نوجوانان

گذاشته می شود

- یکی از شادترین و جذاب ترین شیوه های بیان احکام کدام است؟

در قالب مسابقه

- یکی از شاخصه های مهم برای بالا رفتن کیفیت آموزش و تدریس احکام کدام است؟

شیوه تقدیر و تحریر یا بیان احکام در قالب جزوه درسی

- برای نهادینه کردن تربیت دینی در مخاطبان از کدام روش باید استفاده کرد؟

ارائه تکالیف در ضمن بسیار مناسب است که بر جنبه های عملی و اجرای دستورات شرعی و اخلاقی در منزل یا اجتماع تاکید شود.

- آخرین بخش از اجرای یک برنامه به دعا اختصاص دارد. در این مورد باید به چه نکاتی توجه کرد؟

شایسته است که در دعاها، موضوع بحث و مطالب ارائه شده و نیز

مخاطبان و سن و جنس و تحصیلات آنان در نظر گرفته شود تا

مخاطبان با هضم بهتر و توجه دقیق تری " آمین " بگویند چنانچه

اخلاق، آداب، اعتقادات، و عملکرد مورد انتظار از مخاطب را در

قالب دعا آورده و آنها را از خدا بخواهیم، هم حاجات خود را از خدا

خواسته ایم و هم یک جمع بندی جذاب از بحث را به ذهن مخاطب

القا کرده ایم.

